СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 13-го лютого 1947. — No. 36. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, February 13, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

НЕПОРОЗУМІННЯ В КОНГРЕСІ НА ТЛІ КОМУНІСТИЧНИХ ВПЛИВІВ

Показується, що комуністична ідея стає підкладом загострення відносин між республиканцями й демократами в конгресі, як про це звідомляє Артур Крок, голова вашинґтонського бюра щоденника Ню Йорк Таймс. Це слідно по цім, що несподівано виринула сильна опозиція республиканців проти потвердження Дейвида Е. Ліліентала головою Комісії Атомової Енергії Злучених Держав, котрому закидають прихильність до комуністів і назначення прихильників комунізму на урядовців Комісії Долини Тенесі, де Ліліентал був головою. Там виробляють електричну силу для федеральних заводів. Дальше непорозуміння між обома партіями на тлі комуністичних впливів пізнати при укладанні закону про взаємний товарообмін зі Советами, а також опір демократів проти обмеження буджетових видатків зогляду на потребу значних фондів на озброєння. Ця отруя непорозумінь, як каже Крок, поширяється теж і на заграницю, як це стердив уже секретар стейту Маршал.

КОНГРЕСОВА ПІДКОМІСІЯ ЗА ЗНИЖЕННЯ БУДЖЕТУ НА ШІСТЬ БІЛІОНІВ.

Спільна буджетова підкомісія обох палат конгресу приняла резолюцію вісьмома голосами проти двох, щоб знижити на $6,000,000 буджет, предявлений президентом Труманом на наступний скарбовий рік, який починається з днем 1 липня. Це сталося несподівано після розмови з головою генерального штабу Двайтом Айзенгавером, хоч проти зредукування видатків на озброєння запротестував сен. Чан Ґорні, голова комісії для збройних сил. Згадані розмови відбувалися при замкнених дверех.

ЗАГРОЗА НОВОГО ВУГІЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Про загрозу нового вугільного страйку заговорив представник власників шахт, Форні Джансон з Бирмінґгем, в Алабамі. Перед комісією праці в палаті критикував Джанстон становище Дж. А. Круґа секретаря внутрішних справ за його згоду на доплату по пять центів від тони до фонду добробуту при майнерській юнії. Джансон твердить, що підприємці були приневолені приняти становище Круґа, одначе вони негодують. Ізза такого негодування може незабаром прийти до нового завзятого страйку в вугільній промисловости, а за ним піде ціла низка інших великих страйків, твердив Джансон.

КОНЦЕРТ ПРИДАТКЕВИЧА В КЕНТОКІ.

Дня 4 лютого, як звідомляє „Каледж Нюз" з Морей, у стейті Кентокі, відбувся там концерт проф. Романа Придаткевича. Програма була складена в основі з українських композицій, між ними і з власних творів артиста. При піяні акомпаніював концертантові проф. Сесил Болтон. Повитавши успіх проф. Придаткевича в концерті, звітник заповідає, що артист в біжучому році виступить зо своїм концертом в Тавн Гол, у Ню Йорку.

ВШАНУВАЛИ ЕДИСОНА З НАГОДИ СТОЛІТТЯ НАРОДИН.

Тома Алва Едисон, який довершив 1,097 винаходів і за життя не любив виставности, діждався виставного признання з нагоди століття своїх народин у пятнадцятому році після смерти. Сотки зібрань, обідів, парад відбулися у вівторок 11 лютого в цілому краю, а на обід „Піонірів Едисона" в Ню Йорку прислав президент Труман привіт. Найбільше виставно святкували річницю в місті Ню Йорку, де різнородні світляні ефекти пускали з Форту Ґенкак, у Ню Джерзі, в сторону Метрополитен Мюзіум оф Арт, у Ню Йорку.

ЮНІЯ ЖУРНАЛІСТІВ НЕБЕЗПЕКОЮ ДЛЯ СВОБОДИ ПРЕСИ.

Перед комісією праці в палаті складав зізнання Дейвид Стерн, видавець кількох щоденників, між ними недавній видавець двох щоденників в Кемден і Н. Дж. і Филаделфії. Він продав ці щоденники филаделфійському газетному синдикатові внаслідок страйку Газетярської Ґілди, до якої належать редакційні писці. У зізнанні він сказав, що він був перший, який признав цю Ґілду і давав їй усяку допомогу. З часом Ґілда стала комуністичною ячейкою, яка намагалася диктувати йому, як видавцеві, свою політику. Вкінці Ґілда виликала страйк, який приневолив його продати видавництво з великою фінансовою втратою. Стерн твердить, що він зробив це для остороги Америки перед небезпекою для свободи слова, яке заводить Ґілда.

ЗАГОВІР КОЛОМБІЯНІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Судейська лава в місті Атланті, Джорджія, почала розбирати справу організації Коломбіянів, яка вела агітацію між своїми членами за вищість білої раси і змагала до поширення своєї організації по цілому світі. Їй закидають спроби переслідування нігрів, як теж агітацію проти жидів.

Відкрили оазу незамерзлих озер на Антарктиді

Американська виправа адмірала Бирда звідомлює, що в околиці південного бігуна находиться простір, на якому видко цілу низку синявих озер і гір непокритих снігом. Гори мають вигляд стіжків. Летуни, які відкрили цю околицю, кажуть, що вона лежить недалеко Побережжя Накса. Вони не завважали ніякого диму, а з цього приходять до висновку, що там нема чинного вулькану. Відкриття вважають за незвичайно важне з точки геології і географії. На вияснення теплої околиці під бігуном подають здогад, що там находяться теплі джерела води.

ПОНАД СТО ОСІБ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО ЖЕНЕВИ.

На 8. квітня б. р. виїде зо Злучених Держав до Женеви, у Швайцарії, делеґація на міжнародні наради для складення торговельного договору про товарообмін з 18 державами. В делеґації візьмуть участь 100—120 осіб, знавців торговельного діла, міжнародного права і досвідчених урядовців. Більша частина делеґатів це персонал департаменту стейту. Серед персоналу є теж і фахові канцелярійні працівники. Конференцію в Женеві вважають за найбільш складну між усіми повоєнними конференціями.

ЖУРНАЛІСТИ НЕВДОВОЛЕНІ З ПРЕСОВОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА В МОСКВІ.

Представники головних газет, радіо звітників і пресових кореспондентів предявили секретареві стейту свої помічення перед виїздом кореспондентів на конференцію в Москві, яка почнеться вже 10. березня. Журналісти твердять, що допущення лише двадцяти американських кореспондентів на таку важцу конференцію є невистарчальне й тому прохають секретаря стейту домагатися від Советів зміни цеї постанови. У департаменті стейту кажуть, що між Америкою й Советами ведеться безупинна виміна думок в цій справі. Журналісти домагаються допущення найменше тридцять додаткових кореспондентів.

ЛІМЕН ЗА ВИСИЛКУ ВУГІЛЛЯ ДО БРИТАНІЇ.

Бувший генеральний директор УНРРА Герберт Г. Лімен звернувся до Білого Дому з домаганням, щоб до Англії вислати негайно значну кількість вугілля з Америки і зменшити в такий спосіб крізу. Цього вимагає сама людяність, твердить Лімен у своєму письмі до президента.

Голод в Україні; допомога УНРРА — єдина надія

Тривожні вістки наспіли з України. Ню Йорк Таймс з 12-го лютого друкує власну кореспонденцію з Москви, в якій на підставі заяв представників УНРРА в Україні, як теж американських дипломатичних представників, які відвідали Україну, стверджується, що харчове положення в Україні вже сьогодні критичне і грозить дальшим погіршенням, аж до нового збору. З цілого ряду областей повідомляється, що большевицький уряд ограбив селян цілком зі збіжжя, не залишивши їм навіть зерна на засів. Джолієн Браєн, що з доручення УНРРА накручував фільми в Україні та Білорусі, твердить, що деякі колгоспники жалілися, що минулорічна посуха знищила їм 30 до 35 відсотків врожаю. Тривожні вістки про голод в Україні та Білорусі потверджує теж американський культурний аташе Армонд Виллис, що відвідав Україну. В Києві представник „українського" уряду мав йому сказати, що „Україна вже раніше була в складних положеннях і вийшла з них добре". В кореспонденції повідомляється, що в багатьох випадках колгоспники віддають до гурту навіть ці мізерні запаси збіжжя, що його заробили та що їм приватно залишилися. І так, наприклад, у Вольському районі Саратівської області селяни віддали до колгоспу, що називається „Заможне життя", 800 пудів того зерна, що його самі ще мали. Про подібну акцію „допомоги" голодних селян для колгоспів повідомляється теж з Донбасу, з Одеської та інших південних областей України. В кореспонденції стверджується, що колгоспи не одержали обіцяної урядом допомоги. Ще гірше мається харчова справа по містах. Місяць квітень заповідається найтрагічніше, бо в ньому вже будуть вичерпані всі минулорічні запаси збіжжя. Положення набирає ще більше трагізму, бо не має теж виглядів на майбутнє. В кореспонденції стверджується, що план осінних засівів виконано тільки на 45 відсотків, а на весні вже не буде чим засівати. Тільки негайна і всебічна допомога УНРРА та закордону взагалі могли б врятувати Україну від жахливої голодової катастрофи, яка знова нависла над нею.

ВІДКРИТТЯ ПЕРШОЇ СЕСІЇ ПІДГОТОВЧОЇ КОМІСІЇ ІРО В ЖЕНЕВІ.

Женева, 11. лютого. Сьогодні тут відкрито першу сесію Підготовчої Комісії Міжнародньої Організації для Скитальників (ІРО). Делеґатів привітав шеф секції для скитальників в О.О.Д. сер Рафаель Силенто, підкреслюючи в короткій промові проблеми нової організації. Вітальну телеграму прислав генеральний директор УНРРА Фіорело Ля Ґвардія, взиваючи Комісію до рішучої акції, яка не терпить проволоки та яка мала б розвязати справу пристановища для нещасних, бездомних людей. Він взиває поодинокі уряди, щоб не вагались перебрати на себе відповідальність та пригадує, що сама тільки симпатія і добра воля ще не вистачають, бо справа вимагає негайної акції. Предсідником комісії вибрано представника Канади ген. Моріса А. Попе а його заступником представника Норвеґії Р. Б. Скилстада. Репортером назначено представника Голандії д-ра Е. М. И. С. Сассена. З огляду на неприявність президента та відсутність американської делеґації, яка запізнилася ще в подорожі, формальне прийняття пропонованого порядку нарад відложено до чергового дня. На аґенді м. і. поставлено „порядок перебрання організацією відповідних функцій та завдань від УНРРА і Міжурядової Комісії без втрати цих вартісних завдань і досвідів праці, що їх встановлено на практичній базі". Заки це станеться, треба забезпечити ратифікацію і вклад тих фондів, що їх пообіцяно для ІРО та заключити відповідні договори на територіях, де ІРО діятиме. До порядку нарад належать теж дві важливі рекомендації Загального Зібрання О.Д.: 1. Уряди мають перевести „керфул скрінінґ" — уважну провірку — збігців та переміщених осіб та 2. Поставитися прихильно до переміщення на їх території якнайбільшої кількости цих скитальників, які не можуть, чи не хочуть вертатися до своїх країн.

ОКРЕМА ДОПОМОГА ДЛЯ СКИТАЛЬНИКІВ ЗІ СХІДНОЇ ЕВРОПИ.

Ню Йорк Таймс з 12-го лютого повідомляє в окремій кореспонденції з Парижа, що там представники Греко-Католицької Церкви розпочали з преставниками уряду переговори про окрему допомогу скитальникам, які перебувають в західних зонах Німеччини та які походять з Польщі, Балтійських держав, Бесарабії, України та Росії. Згадані церковні представники заявляють, що власне ці скитальники потребують окремої допомоги, бо вони не тільки зносять усі злидні скитального життя, але ще й живуть під постійною загрозою примусової видачі Советам. Звертається увагу, що переміщені особи зі Східної Европи творять групу специялістів з усіх ділянок праці і вони віддали б велику прислугу господарству західноевропейських країн, які відчувають недостачу робітничих сил.

ВИЙШЛА ЗАМУЖ ДОЧКА ЧОРЧИЛА.

Лондон, 11. лютого. — Сьогодні при величезному здвизі народу відбулося вінчання дочки б. британського премієра Чорчила, Мері з капітаном Христофером Сомесом.

ПІДПРИЄМЧИВІ ЕСТОНЦІ.

Мадрид, 11. лютого. — До еспанського порту Пасахес біля Сан Себастіян причалили в цілях ремонту чотирьох естонських скитальників, які в малому риболовському човні вибрались до Америки, не дожидаючи „квоти".

АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ РОЗБІЖНОСТІ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Лейк Саксес, 11. лютого. Ворен Р. Остин, американський представник в Раді Безпеки заявив сьогодні, що пропонована Советами резолюція в справі роззброєння давала б відповідній комісії право домагатись таємниці атомової бомби, що належить до ділянки Атомової Комісії. Остин заявив, що Злучені Держави в основі противляться цій резолюції й не робитимуть в цій справі жодних дальших уступок.

ГЕНЕРАЛ КЛАРК: НЕМАЄ СВОБОДИ СЛОВА В СОВЄТАХ.

Лондон, 11. лютого. Сьогодні на засіданні заступників міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг в справі мирового договору з Німеччиною та Австрією дійшло знова до словного двобою між американським представником ген. Марк В. Кларком і совєтським представником Фйодором Т. Ґузевом. Ґузев домагався клявзулі, яка забороняла б в Австрії пропаганду в справі злуки з Німеччиною. Ген. Кларк противився, заявляючи: „В Злучених Державах ми маємо свободу слова і свободу думки, ці угольні каміння демократії, чого не маєте ви у Советському Союзі, і ми не бажаємо собі того рода справ в Австрії". Ґузев почав протестувати і на цьому тлі прийшло власне до словного двобою.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В АНГЛІЇ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

Лондон, 11. лютого. Господарська кріза в Англії, викликана браком вугілля, постійно збільшується, незважаючи на драстичні заходи уряду. Нова филя зимна, що утруднює транспорт, з черги погіршує положення. Речник британського уряду з радістю повітав американську готовість допомогти свому союзникові у цьому важкому положенні висилкою вугілля, як це домагався вчера Герберт Ліман.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ СОЮЗУ З АМЕРИКОЮ.

Париж, 11. лютого. Французький премієр Рамадіе заявив сьогодні кореспондентам, що французький уряд радо бажає собі білатерального Союзу зі Злученими Державами, Америки, як його Франція вже має зі Советським Союзом та готовиться підписати з Великою Британією.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ ДОГОВОРУ.

Рим, 11. лютого. Італійський міністер закордонних справ Карло Сфорца заявив, що Італія підписала мировий договір у Парижі тільки з метою доказати її готовість принести навіть найбільші жертви для мира, якщо вони були б потрібні. Проте, мировий договір, подиктований Італії, не був вимогою мира і тому Італія, яка без відібраних їй колоній і територій не зможе виживити 45 мільйонів свого населення, робитиме всі заходи, щоб вимогти ревізію цего договору.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ РОЗВЯЗУЮТЬ НІМЕЦЬКІ КАРТЕЛІ.

Берлін, 11. лютого. Американське і британське військові управління в Німеччині видали дальші закони, якими розвязується більші німецькі промислові і торговельні картелі. Це стоїть у звязку з демілітаризацією Німеччини. Советський Союз в своїй зоні робить навпаки, творить картелі.

ГОЛАНДІЯ ПРОТИ БРИТАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В НІМЕЧЧИНІ.

Гаґа, 11. лютого. Голандський уряд відважно висловив своє невдоволення британською господарською політикою в Німеччині, скерованою на націоналізацію індустрії в Рурщині та Надренії.

КІНЕЦЬ ЯЛТСЬКОЇ ДОБИ В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 11. лютого. В місцевих дипломатичних кругах вважається, що відкликані з Варшави американський і британський амбасадори з метою зложити своїм урядам звіт про вибори в Польщі, вже не вернуться до Варшави, що відноситься насамперед до америанського амбасадора Артура Блис Лейна. В американських коментарах додається, що відкликання амбасадорів з Варшави закінчило б „Ялтську добу" історії Польщі, в якій західні зоюзники вірили в добрі інтенції Советів та ішли їм на уступки.

НЕМАЄ ЗГОДИ І МІЖ ЖИДАМИ.

Єрусалим, 11. лютого. В столиці жидівської провінції палестини Тель Авів дійшло до боїв між жидами-терористами і противниками терору. Кільканадцять було поранених.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В КИТАЮ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Пейпінґ, 11. лютого. Після закінчення американської інтервенції в Китаю, громадянська війна там продовжується з неслабнутою силою та зі змінним щастям. В останньому комуністи мали деякі успіхи на фронті і підходять щораз блище до Пейпінґу. Економічне положення країни щораз погіршується.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЙБІЛЬШИЙ РЕАКЦІОНЕР—КРЕМЛЬ

Історія боротьби за свободу людини, її особисті права та її гідність, випише цілком певно найчорнішими буквами одну назву — „Кремль". Побудований Кремлем Союз Совєтських Соціялістичних Республик є нині не тільки в себе, але й на міжнародному полі, найбільшим ворогом справжнього поступу, найзавзятішим противником людської свободи і найгіршим експлоататором людської, робучої сили. Доказів на це не треба, бо ці речі загально відомі, та „для рекорду" згадаємо теж і за найновіший подвиг кремльських реакціонерів у звязку з цею дебатою, яка відбулась в Обєднаних Державах в Комісії Прав Людини, якої головою є пані Елінор Рузвелт.

Комісія ця працює над виготовленням Міжнародного Закону Прав Людини, який повинен би бути принятий і бережений усіми державами, що належать до Обєднаних Держав. Іде про охорону таких прав, які людина має, наприклад, в Злучених Державах, та які є загарантовані конституцією. Їх ми звикли називати основними, такими, що їх ніяк не можна людині відібрати. Це такі права, що їх нині повинна визнати кожна культурна держава і без яких не можна вже собі уявити модерного суспільства, якщо воно не є під владою варварського тоталітаризму. Цілком природно, що й Комісія Прав людини не може думати, скажім по гітлерівськи, але мусить ставитись до тих прав у такий спосіб, щоб не оставити у своїм проекті позаду тої свободи, яку визнано в Америці конечною вже тому 150 років.

Гітлера і його представників уже нема і з цього боку Комісія не має перешкод у цій праці, зате залишився колишній спільник Гітлера, Сталін, і цей пробує в Комісії копати гріб свободі людини через своїх ступайків. Одначе треба признати, що Сталін поступає консеквентно, бо як йому бути за міжнародню охорону прав людини, коли він не признає тих прав людині у своєму царстві? Саме з такої рації виступав мабуть в Комісії Прав Людини совєтський делегат В. Т. Тепляков проти міжнародного затвердження прав людини, держачись сталінсько-гітлерівського принципу, що держава — усе, а людина — ніщо. Він далі за абсолютне право держави поводитись з людиною гірш худоби, гнати нею, куди диктаторам захочеться, примусово виселювати її й переселювати, голодом морити для політичних причин і т. д. Права людини не підлягають, на думку Теплякова, під розгляд і юрисдикцію Обєднаних Держав, бо не можна противитись „законам і звичаям різних країн". Іншими словами, Обєднаним Державам не можна зачіпати таких справ, як невільництво, каторжна праця, терор Гестапа чи НКВД, якщо це є в якихсь країнах „законне чи приняте звичаєм".

Ми певні, що совєтські „аргументи" провеляться і Міжнародний Закон Про Охорону Свобід Людини буде Організацією Обєднаних Держав принятий. Але ми теж певні, що в теперішніх обставинах з цього закону не користатимуть сотні мільйонів людей, що є в неволі Москви — Кремля, себто не користатимуть ці, для яких властиво цей закон твориться.

Америка і „московський динамізм"

Джан Фостер Долес, політичний дорадник для закордонних справ у Републиканській Партії, заважував в американській закордонній політиці ще за Рузвелта. З його голосом рахувалась уже тоді д е м о к р а т и ч н а адміністрація. Цей голос заважує нині ще більше, коли републиканці добились більшости в конгресі. Тому саме треба звернути пильнішу увагу на ту політичну програму, яку накреслив Долес в Шікаго, дня 10. лютого, у своїй промові, виголошеній на нарадах „Ди Інленд Дейлі Прес Асошиейшен".

Вже сам наголовок відчиту, „Закордонна політика — ідеали, але не торги", вказує на що Долес кладе головний натиск. Він каже, що американська закордонна політика стрічається тепер на кожному кроці з „московським динамізмом" і повинна б уже раз стати більш активною і провідною.

Долесції думки, що вдержиться тільки така закордонна американська політика, яка буде згідна „з волею американського народу", а воля американського народу має свій корінь в „основах його віри". Знов віра визнає „моральний закон", з якого зроджуються „справедливість і праведність", які повинні правити. Ця віра визнає далі, що Господь дав людині такі права, яких їй ніяка сила не сміє відбирати, та що влада є на те, щоб людині служити, їй помагати, а не над нею панувати. Ця віра визнає теж, що людина має сповнити певні обовязки — зглядом Бога та інших людей. Ця віра наказує американському народові, що він має сповнити „свого роду місію в світі", але щоб так могло статись, велиикий „американський експеримент" мусить спершу в дома вдатись і так стати прикладом для цілого світа, як людям жити і правити собою.

Долес зазначив, що **Злучені Держави завжди ставали в обороні свободи в світі.** Доктрина Монрова була звернена проти Святого Аліянсу (Росії, Прусії, Австрії та Франції), що загрожував свободі південно-американських республик; теж і проти Великої Британії, коли вона загрожувала Венесуелі (1895). Злучені Держави виступили в обороні Китаю, а проти імперіялізмів Росії та Японії, проголошуючи політику „Отвертих Дверей" і територіяльну ненарушимість Китаю. В 1917 році президент Вилсон проголосив війну проти кайзерівської Німеччини, щоб „забезпечити світові демократію", а в 1941 році пішли Злучені Держави визволяти европейську демократію з гітлерівської тиранії. Знов тепер, по війні, підпирають вони усіми силами Організацію Обєднаних Держав, де усі повинні бути рівними і де усі могли б добитись справедливости.

Так виглядає „практичний ідеалізм" Америки, каже Долес, додаючи до цього, що й Америка не без гріха і не завжди послідовна у змаганнях до тих ідеалів, що їх передали американцям їхні предки. Та назагал, підкреслює Д о л е с, Америка у своїй закордонній політиці таки держиться своєї давньої „віри" і своїх традицій.

Оцій американській „вірі", „моралі" та „місії", каже Долес, кинув тепер **визов** Совєтський Союз з своєю „вірою" в комунізм, з своїм атеїзмом та зі своїм матеріялістичним світоглядом і запереченням святости людської індивідуальности. Це, що проповідує Совєтський Союз, є протилежне американській вірі й моралі. Цю свою віру Совєти намагаються поширити на цілий світ, а Сталін навчає, що це може здійснитись тільки тоді, коли „буде зліквідоване капіталістичне окруження" Совєтів. Звідси і московський динамізм, що намагається ліквідувати „капіталістичне окруження", а з тим і ці ідеали, що є в глибині душі американського народу.

Ці обставини зродили конфлікт між совєтською закордонною політикою і американською. Долес дає приклади, як діє комуністична агітація в державах південної Америки чи деінде, що всюди виступає проти Злучених Держав і проповідує совєтську систему диктатури пролетаріяту.

Оте все, каже Долес, треба американському народові знати, бо він має сказати слово щодо цього, яка має бути його закордонна політика. Тому йому треба знати факти, щоб не іти наосліп у розвязці цієї важної проблеми. Це накладає теж важкий обовязок на редакторів, каже Долес, щоб вони інформували загал і подавали факти такими, якими вони є. Знаючи факти, треба ще вміти витягнути з них добру науку. Це не легко, бо ті факти такі страшні, що можуть налякати американців і вони готові в тім переляку вдарити зі злости, або відступити зі страху. Тепер пора на холодну розвагу, а не на паніку.

Долес тої думки, що західна демократія мала верх у світі впродовж соток літ і не видить причини, чому вона мала б резигнувати з цього проводу, хоч Совєти кинули їй визов. Америка — це західня демократія, бо ж збудована людьми з Европи, людьми тої ж демократії. З цього, що Совєти кинули визов, ще не виходить, що мусить прийти до війни, каже далі Долес, бо Злучені Держави не хочуть війни. Одначе війну можуть викликати Совєти якимсь нерозважним кроком, перераховуючись у своїх спекуляціях та ставши надто бундючними. Долес припускає, що Совєти таки держатимуть свій „динамізм" у такому розгоні, який буде можна стерпіти. Та тому, що Злучені Держави вже двічі впродовж 25 років були змушені іти до війни через агресивність в Европі й Азії, що загрожувала теж і американській свободі, не можна тепер тих справ легковажити собі в такий спосіб, як це робила Америка перед двома останніми світовими війнами і тим завинила, що ці війни остаточно вибухли.

Заключення з цього таке, що треба мати ясну і рішучу американську закордонну політику, оперту на американській традиції й старій американській „вірі".

При кінці Долес подав шість точок, які треба б здійснювати: 1. Постійно поліпшувати життя у нашому „вільному суспільстві", що його так плюгавить комуністична пропаганда, хоч воно є нині „чудом досягнень". 2. Вдержувати сильну збройну силу і виявляти, що в разі потреби ми готові вжити її, та що ми не є такими безхребетними, як думає дехто з провідників чужих карін. 3. Скріпляти звязок солідарности з републиками Центральної й Південної Америки. 4. В европейських справах брати під увагу, що Америка має моральне право забирати голос вже тому, що американці проливали кров в двох останніх европейських війнах, та змагати там до обєднання разом з Великою Британією, Совєтським Союзом і Францією, а як Совєти проти цього, то творити таке обєднання у західній Европі. 5. Вдержувати територіяльну ненарушимість Китаю. 6. Зачати вживати Організацію Обєднаних Держав до організування світової опінії проти міжнародних несправедливостей, а **можливо, що вже прийшов час і на те, щоб Злучені Держави звернулись до Асамблеї Обєднаних Держав, щоб вона вглянула в ці країї Европи, де відбуваються чистки і дискримінації, не зважаючи на міжнародні зобовязання, та де гнобляться змагання до самоуправи.**

Злучені Держави, кінчить Долес, мусять стояти вірно при Атлянтійськім Чартері, що уложений в дусі американської традиції й віри.

Оживити і поглибити громадську роботу

(Дискусійна стаття).

II.

Організаційні недомагання.

Американські українці не мають причини жалітися на недостачу організацій. Навпаки, в деяких випадках їх є аж забагато, головно як іде про однородність організацій чи товариств і комітетів в одній місцевості. Трапляється, наприклад, що в одній місцевості є два-три відділи — скажімо Українського Народного Союзу, по кільканадцять, чи кільканадцять членів кожний та з окремою адміністрацією і звязаними з нею видатками. Подібне трапляється і з допомоговими комітетами, громадянськими клюбами, товариствами і т. д. У висліді розпорошується сили, збільшується адміністраційні видатки, праця повторюється, але рівночасно розводниться. Відрадним явищем є, що в поодиноких місцевостях з більшою кількістю одно-і різнородних організацій повстають Центральні Комітети, що цю працю пробують координувати, а тим самим її поглиблювати.

Проте, наше головне організаційне недомагання не в низових організаціях, але в центральних. З досвіду знаємо, що організації на місцях повели б далеко краще свою роботу й ця робота дала б багато кращі висліди, якщо була б якась центральна рушійна сила, якщо було б центральне джерело ініціятиви, поради.

Ми маємо — поминаючи фінансово-запомогові організації і союзи — два центральні Комітети: Конгресовий і Допомоговий. Свою роботу вони в основному базують власне на цих низових запомогових та громадських організаціях, але ані один, ані другий Комітет не охоплює, бо не може охопити цілости нашого громадського життя, не може його вести, бо це не є їх завданням. Але хто, наприклад, організує в нас культурно - освітню роботу і нею керує, як мається організація справа молоді, спорту та інші ділянки громадського життя? Як мається ціла виховна робота? Якщо ця справа не буде належно зорганізована і поставлена, то й Конгресовий та Допомоговий Комітети не довго потягнуть, бо втратять свою базу та зависнуть в повітрю.

Як зарадити лихові?

Щоб могти на це питання відповісти, треба здати собі ясно справу з нашого стану й можливостей та з наших цілей.

Наш стан — скажімо собі отверто — не дуже веселий, а наші можливості малі. Наше громадське життя держиться майже виключно на плечах старшої генерації, в більшості оцих перших імігрантів, що „сорок років читають „Свободу", що організували Український Народний Союз, що будували церкви і народні доми, що власне створили це, що сьогодні маємо і що грозить зникненням, як тих старих і втомлених вже плечей не стане. Участь молодої української-американської генерації в нашому громадському житті є відносно мала, рішучо замала. Дотеперішня наша громадська робота була в більшості скерована на збірку грошей. Імпрези, громадська робота були засобом, а збірка грошей ціллю. Тих грошей було потрібно і їх справді не змарновано. Про це міг би сказати не один інвалід в „старому краю", неодин народний дім, якщо його під час війни не знищено, не одна дитина вихована в Рідній Школі. І якщо ми сьогодні пишаємось національною свідомістю наших братів в Европі, їх патріотичним вихованням, їх освітою, то ми маємо право сказати, що в цьому ми як могли, так їм і допомогли. Американські українці теж дали свій вклад в те, що світ нарешті починає визнавати український народ за окремий народ зі своєю окремою культурою і зі своїми окремими правами та претенсіями. Під цим оглядом американські українці мали б право сказати, що вони справді робили все можливе, щоб виконати свій обовязок. Але така громадська робота була досить однобічна, вона не була зрівноважена належною турботою про себе самих, про наш власний стан посідання та про його майбутнє. Під цим оглядом теж важко було б говорити про будьяку вину, чи про занедбання. Такі вже були обставини й вони привели до такого стану не тільки американських українців, але й всі етнічні групи в Америці. Українці під цим оглядом держаться ще чи не найкраще.

Завданням цеї статті не є аналізувати причини та критикувати для критики. Хочемо тільки ствердити цілий ряд недомагань в нашому громадському житті, представити їх — в деяких випадках, можливо, занадто чорно — та піддати під загальне громадське обміркування й спільно шукати розвязки та поліпшення. Бо фактом є, що всі етнічні групи в Америці переживають кризу свого зорганізованого громадського життя. Переживають її теж американські українці. Кожному ясно, що в дотеперішніх формах та дотеперішними засобами вже не можна вдержати нашого громадського життя на довшу мету. Якщо не прийде якась зовнішня розвязка, іменно, якщо наше громадське життя не скріпиться і не оживиться — як кажуть — приливом „свіжої крови", отже приїздом нової української іміграції, наше громадське життя буде силою факту нидіти з кожним роком. Інше діло, що воно набрало б нового змісту зі зміною положення в Україні, але на самих сподіваннях нам годі базуватися.

Ціллю нашого громадського життя залишається те, що завжди просвічувало нашій громадській роботі: 1. Дати якнайбільший збірний вклад в загальний культурний, економічний і політичний розвиток нашої нової батьківщини — Америки та 2. Дати якнайбільш ефективну і всебічну допомогу нашому страдальному „старому краєві" — Україні. З цих цілей випливає теж наше конкретне й найголовніше завдання: відповідно внутрішньою реорганізацією та приливом „свіжої крови" і здобуттям нових громадських сил з нової іміграції продовжити наше громадське життя та скріпити і поглибити його зміст. Для виконання цего завдання, бачимо такі можливості і засоби:

1. Треба думати над створенням відповідної одної централі, яка охоплювала б всі ділянки нашого громадського життя та яка була б для нього всебічною рушійною силою. Такою централею міг би стати теж відповідно зреформова-

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

8)

Геник спустив очі в долину і почав сміло: Я не взяв у моєї тітки. Усі хлопці щось зробили для нашого клюбу тільки я ні. Я просто пішов, взяв це, завинув в папір, тітки не було дома, а потім, як нікто не знав, де це поділось, тітка вчепилась своєї служниці, що це вона взяла. Служниця божилась, плакала, але тітка не вірила їй і покликала поліцію - і... служницю арештували...

І ти це бачив — спитала п-ні Ч.

— Так — тихо відповів Геник.

А цей молоток... з червоною ручкою — знова спитала п-ні Ч. — де ви взяли?..

Вона подивилась на Генрі а він почервонів аж по самі вуха і у своїй дитячій дурноті теж похвалився: Це я... взяв, там коло вас...

А Тоні ділово говорив дальше: Кожен з нас має очі отворені на усі боки і як запримітить якусь добру річ, то дістарається, щоб це дістати. Коли він сам не може того доконати, тоді вдається до мене за порадою. Ось так я і Семи вислав по такому ділу Генрі. Він обсервував дім на Рутер улиці. Там на подвірю лежить звинений провід до зливання трави. Цього тепер не купиш, бо це з гуми і це треба нам достати а він в цій справі нічого не зробив і за це він набрав.

П-ні Ч. дивилась великими очима на цього гешефтяра і це все не могло поміститись в її голові, звідки взялось стільки спритности у того хлопчиська, щоб завести таку розбишацьку систему. На думки однак не було часу і вона знова спитала: А що ж ви будете робити з цими річами, що ви оце настарались..

Моя пані — промовив Тоні чванькувато — цього ви не будете знати!...

Значить, я ще не зовсім здобула довіря в цього молодого розбишаки — думала, а дальше знова спитала:

Деж... деж ти Тоні такого фаху навчився? Я бачу, що ти дуже добре розумієш свій „інтерес" і ти учиш своїх товаришів того ремесла цілком добре. Чи ти... ходив до якої ...школи, вчитись такого ремесла?...

Такої школи я не знаю але вона в мене є ось тут, у голові. Я начитався богато всяких книжок. Я все купую такі книжки... я їх студіюю і так я багато навчився, що в цей спосіб можна добрі гроші зробити. Богато було таких, що на цій роботі зробили добрі гроші, ось примірож: Жакі Креш. Він мав такий клюб „Чорного Орла". Мав вісім своїх товаришів, які з ним співпрацювали... ось тут ціла історія про нього.

Тоні добув з кутка одну з тих десятьцентових брошурованих книжок, в яких повно кримінальних та розбишацьких оповідань і подав п-ні Ч.

Це дуже добра книжка, я раджу вам це прочитати. Я читав хлопцям цю книжку; вони аж дрожали іли так боялись! Жакі Креш за кілька літ такого бизнесу розбагатів, купив собі великий дім, кару, оженився... Ось я теж прямую до такого. Моя мама ходить по домах прати біля чужим людям. Батько троха пе та всеьтаки тяжко працює. Мій брат пішов до війська, а я не буду такий дурний, щоб іти до шапи як мій старий, о ні! Я собі влаштую своє життя інакше!...

Він підтягнув свої штани, що зсунулись йому із клубків і говорив дальше:

Ви тільки прочитайте цю книжку а я вам ручу, що схочете таких книжок більше — правда хлопці?! Вони всі потвердили, що книжки дуже інтересні...

П-ні Ч. взяла книжку, перекинула кілька листків і якось неподівано спинилась на одній з останніх сторінок а зір її впав на слова: „Жакі Креш згинув на шибениці".

Вона скоро замкнула книжку і якось з острахом поглянула на тих дітей, яких вона прийшла рятувати від загебелі, яка зустріла Жакі Креша. Вона знов спитала: В який же спосіб ти розбагатієш Тоні? Оці речі, це дрібниці. Чи ти їх... продаєш?

Тоні кинувся як опарений: Бачите... бачите хлопці, чи не казав я вам? Вони прийшла на вивідини, це агентка!!

Хлопці неспокійно заворушились. Френкі і Елл помалу прямували до дверей.

Генрі зложив боязко руки і перестрашено дивився на Тоні, який кидав злосливі погляди на неї.

Я не є агентка Тоні. Ятільки прийшла побачити, що ви тут робите. Я люблю дітей... Однак бачу, що ти чаче боїшся... Коли ти думаєш, що ти не робиш нічого злого, тоді ти не маєш чого боятись. А коли ти боїшся, значить... ти робиш зле.

(Дальше буде.)

ний та доповнений Конгресовий Комітет.

2. Однородні організації й установи повинні шукати спільної платформи, на якій могли б злучитися. Як довго в теперішніх обставинах зможуть ще існувати та задержати свій українсько-американський характер такі інституції, як, наприклад, Український Народний Союз, Український Робітничий Союз, Провидіння та Народня Поміч? Як довго вони ще зможуть вести успішні кампанії за новими членами і чи далекий той час, коли кількість їхніх членів перестане збільшуватися й почне зменшуватися? Здоровий розум доражував би, щоб вони вже тільки з бизнесових міркувань, бо й бизнесовий характер вони мають, змагали до відповідної координації своєї праці, отже до злуки. Їхні злучені відділи в поодиноких місцевостях були б теж сильним ядром і твердою базою культурно-освітної та виховної роботи.

3. Відчувається брак культурно-освітної централі, яка інспірувала б, планувала б та керувала б культурно-освітною та виховною роботою в поодиноких місцевостях.

4. Центральні Комітети, Обєднані Комітети в поодиноких місцевостях та поодинокі громади могли б і повинні подбати, щоб самим вточити собі тої „свіжої крови". В тій цілі можна б порозумітися, наприклад, з Центральним Представництвом Української Еміграції в Европі, що підшукувало б відповідних людей та перебирало за них гарантію.

5. Наша преса мусить обовязково віддавати більше місця проблемам нашого внутрішнього громадського життя та постійно шукати нових способів і засобів для його оживлення і поглиблення. Самою тільки критикою, як і самими тільки похвалами нічого не досягнеться.

6. Центральні Комітети мусять рішуче виказати більше ініціятиви та повести планову роботу на довшу мету, а не тільки робити її доривочно. Це саме відноситься й до всіх низових організацій та головно до їх керівників.

7. Рішучо треба подумати про притягнення молоді до громадської роботи та про їх власні організації. Справа одностайної організації американсько-українських ветеранів ще стоїть отвором. Це повинні виконати насамперед свідомі й провідні одиниці зпоміж самої молодої генерації.

8. Громадянство взагалі, а батьки зокрема мусять повести рішучу кампанію за здобуття більшого впливу на своїх дітей. І т. д.

Це тільки в загальному зарисі наші основні проблеми і наші завдання на найблищий час. Всі ці проблеми треба обговорити основно й в цьому повинен взяти участь широкий загал. Критикувати не для самої критики, чи для будьякого партійного, чи особистого інтересу, але виказуючи свої слабості, шукати рівночасно лікарства, виказуючи недомагання, шукати можливостей і засобів, щоб їх усунути.

В цих двох статтях ми зупинились тільки на наших недомаганнях і браках. Але з того ще далеко не виходить, що наше життя тільки що й складається з недомагань. Навпаки, американські українці могли б виказатися десягненими й успіхами, якими навряд чи могли б виказатися деякі інші етнічні групи в Америці, хоча для них і обставини були сприятливіші і більше їх є та розпоряджають більшими засобами. Проте, це в нічому не виправдує теж наших власних недомагань. З інших ми берімо собі приклад тільки там, де йде про роботу і успіх, не виправдуючи своїх недомагнь і неуспіхів їхніми. У нас зроблено багато, але не все. Йде власне про те, щоб зробити все. І це ми мусимо зробити, бо цего вимагає від нас наша честь, це лежить в інтересі Америки і це є нашим обовязком щодо України.

Хто відповість на цей лист?

Перший лист від початку війни... Перші вістки за останніх вісім літ від вашого брата, від сестри, від батька, матері, від приятеля, товариша, знайомого...

Ви певно вже одержали такого листа. Скільки радости в такому листі? Скільки тепла? Скільки споминів про давне й недавне, радісне й сумне? І хоч вісти в такому листі часто самі сумні, всеж сам лист такий дорогий, бо такий близький всему, чим жило колись і чим живе нині ваше українське серце...

Але серед многосот-тисячної маси українських скитальців, що серд нас вишукують своїх кревних і давних знайомих є й тисячі молоді, хлопців і дівчат, що хотіли б знайти собі нових приятелів. Роджені в часи лихоліття й ворожого гнету по обох боках Збруча, вирощені в літах воєнної хуртовини й скитання по чужих краях, вони опинились у холодних таборах скитальців, часто без батьків, без матерей... Багато з них у молоденькому віці уже пройшли всі проби життевого пекла, уже зазнали всіх мук людської озвірілости...

Спрагнені приязни, людського, товариського співчуття і впевнення в красі і ласках життя, вони потребують звязку з молодими людьми їх віку, що виросли у щасливіших краях, в тих краях, де молодь є справді цвітом народу й де її плекається як цвіт. І тому зовсім природне, що українська молодь на скитальщині бажала б навязати звязок з нашою молоддю в Америці й Канаді.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет одержав оце кілька листів від учнів української ґімназії в одному з таборів у Німеччині. Ці учні бажали б переписуватись зі школярами наших шкіл та взагалі з нашими хлопцями й дівчатами їх віку. Ось один з тих листів:

Мій дорогий, незнайомий заокеанський Друже!

Я — юнак з пахучих степів далекої для тебе невідомої, але обом нам рідної матері України, що долею судьби закинутий в страшні, холодні румовища непривітної чужини пишу до тебе мій незнайомий Друже!

Від тебе я нічого не прохаю. Мені нічого не потрібно. Наше життя на скитальщині так уже нас призвичаїло до обмежень, що коли ми навіть не маємо нічого, але живі, то ми радіємо нашому багатству.

Найтяжче ми не зносимо — це відсутність перспектив про наше майбутнє.

Я живу тепер в одному таборі ДП на утриманні УНРРА. Наші батьки зорганізовали для нас гімназію. Я вчуся в III-тій класі.

Покищо про себе більше не пишу. Прошу дарувати за турботи, але я дуже прохав би дати відповідь на мої запитання:

1. Хто одержав мого листа? Як він зветься, вік й адреса?

2. Як живе мій новий знайомий? Що робить і чому навчається?

3. Чим прославлена та місцевість, де живе мій знайомий?

4. Який клімат Вашої місцевости?

5. Чув мій новий знайомий щось про українських скитальців у Німеччині і як доходить до Вас правда про буття і стремління наші?

6. Чи хотів би той, хто одержить цього листа, навязати ближчі взаємини? (Я маю на увазі звичайно зовсім безкорисні звязки).

Прошу написати, що цікавить мого нового знайомого з европейського життя, я буду щасливий прислужитись в цьому.

З сердечною пошаною

Л. К.

Хто відповість на цей лист? Хто відповість на інші листи, які ЗУАДКомітет вже має і ще одержить?

Батьки й матері! Заохотіть дітей ваших, щоб дали відповідь на ті листи. ЗУАДКомітет вишле Вам радо лист від одного чи одної з тих молодих скитальників, з якими ваші діти зможуть навязати листовне знайомство. Зробіть цю приємність тим приязни жаждучих малоденьким синам і донькам страдального українського народу. Це принесе радість і щастя в їх темні дні, а й для ваших дітей буде великою користю й школою життя. Це навчить ваших дітей відчувати долю й недолю дітей вашого народу і поможе їм стати повновартними горожанами як їх краю уродження так і краю вашого походження.

Зголошуйтесь по листи до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

ЩО ПИШУТЬ?

З ЖЕТТЄВОЇ ФИЛОСОФІЇ СКИТАЛЬНИЧКИ.

(З листу, висланого 5. січня 1947 з американської окупаційної полоси в Европі до п-ні Т. Шумейко у стейті Ню Джерзі).

Навколо вас кипить життя дорогих вам істот, дітей і внуків. Їх сміх і гамір викликують неодну усмішку вдовілля на вашому обличчі... Ніхто другий не зрозуміє вас так, ніхто не зможе оцінити тієї праці, клопотів, того всего сумного й веселого, яке переживає мама у звязку з вихованням дітей, як я, бо й я подібно дітей виховувала. Я теж, як вони були малі, вирікалася забав чи інших приємностей ради своїх дітей. Я їх до гімназії посилала, а опісля й до університету; я з ними вчилася, їздила з ними, їх возила, тішилася їхніми радощами, та плакала з ними, коли важка життева дійсність зашвидко до них добиралася. Не так матеріяльно, як морально я багато витерпіла.

Виховувала я дітей в часах ревізій, арештувань, пацифікацій і т. д. і т. п. Кожна ревізія значило те, що наново перекинене все мешкання догори ногами, звичайно ночами. Нераз пороздирані матераци, килими, а часом подушки лишалися свідками трагедії. Кожне нове арештування приносило кілька місяців непевности, чування цілими ночами, безупинний біль серця: перший ліпший посіпака тоді може бити, понижувати людську гідність вашої дитини. Раз на два тижні можна було післати дещо з харчів до тюрми (очевидно, що й кільки було докладно означене). Пакуєте і раді б ви серце своє вложити і наперед тішитеся, що дитині розраду принесете; але, якщо при передаванні покажеться, що не так точно ви приготовили пакуночок, як дозволено; або як крихітку більше, то посіпака кидає вам пакунок у вічі. Ви тоді затискаєте зуби і відходите і наново починаєте пакувати дома. Мій муж, моя доня і багато інших мамів не раз і не два таке мали... Дякуйте Богові, що заощадив вам такого переживання. Як би вам так було судилося виховувати свої діти на рідній — не своїй — землі, то напевно мусіли б оте все переживати.

Серед таких відносин всюди і зі всім я давала собі раду і, хоч жила серед польського оточення, вела дім по українськи. Наші кохані „опікуни" могли мене ненавидіти, як зрештою вони ненавиділи нас усіх українців, одначе мусіли шанувати і шанували! Їх молодь пила, курила і бавилася широко, а наші діти ані не курили, ані не пили, як зрештою вони так тримаються до сьогодні. Так то серед праці, серед страху — бо все боялася я за кожний крок мужа й дітей — минали мої літа. Життя не щадило мене ніколи, шарпало мої нерви й моє здоровля ще від молодих літ... Сьогодні все пережите минулося, призабулося і все те, що колись в рр. 1930—1939 видавалося мені великим горем, чи нещастям, було лише малою частиною того, що переживали другі мами — ті, яких синів повісив чи замучив один, другий, третій окупант. Діти наші любили мене, мали до мене довіря і нераз сказали дещо, що можна було сказати, а мені часами вдавалося їх переконати, що життя треба шанувати, не віддавати його за марницю, бо може колись воно буде ще більше потрібне для загалу, чим у теперішній час. Хто знає, де була б сьогодні моя доня, як би вона не була послухала моєї виплаканої просьби — а молоді все хотять бути героями. Вірю теж в опіку Матері Божої над нами, бо такі нераз були ситуації, що без такої опіки ми були б пропали.

Так, моя Форога Сестро! Життя й виховування дітей серед таких обставин виснажує й мучить нераз більше, ніж фізична праця. Цих пару рядків, що пишу не можуть вам дати повного образу пережитих часів. Є речі, яких годі описати, а інші треба б „від початку" описувати, а тоді повтала б хіба ціла книга і то може й цікава. Тепер нераз завидують нам люди, мовляв: „Що то вам, маєте добрі дорослі діти, постараються, заопікуються вами" й т. д. Але не кожний знає, кілько труду, здоровля, журби треба було, що б такі діти виховати. Треба було виректися замолоду і вигідного життя і приємностей і особистої свободи. Не в багатстві й славі щастя, а в свідомості добре сповненого обовязку, у вдовіллю з чесно пережитого життя; у тому, що можна високо голову держати та ясно й отверто людям в очі глядіти. Все інше не важне і перминаюче.

Тато мої були з діда-прадіда поляк, але память про них є для мене найціннішим скарбом. Вони любили мене, як рідко котрий батько, а шовіністів-поляків ненавиділи, як і я ненавиджу, бо кривдили нас на нашій власній землі: вішали, стріляли нашу молодь, панували нашим коштом, а нам жити не давали. Сьогодні все те на них пімстилося, бо Бог терпеливий, але справедливий. Все минулося, розлетілося, бо нічого нема на світі тривкого, крім добрих діл і гарних споминів. Якщо їх немає, то людина дуже бідна, бо чим має жити от, хоч би серед таких обставин, як тепер? Все надбане ми втратили; наші надії і мрії про спокійні старші літа, про долю і щастя дітей наших — все те лежить покищо в руїні. Страшний гураган знищив усе і викинув нас з рідної землі і хати, саме тоді коли ми за нашу працю могли мати вже спокійніше життя і яку-таку вигоду.

Завтра „Святий Вечір" а відтак Христове Різдво. Воно приходить до нас білою сніжною дорогою. Чарівне це свято, та не на чужині: не чути тут ні дзвонів з України, ні сніпдідух з рідного поля не буде стояти у кутку; запашне сіно не застелить стола під „Святу Вечерю". Сумно тут і якось безнадійно. Лише з кутка нашого серця виринають різдвяні спомини, а того ніхто вже в нас не зможе забрати. При „Святій Вечері" ми отворимо нову книгу різдяних споминів. Чи памятаєте рідний дім, застелений стіл, всі присмаки приладжені на той вечір; у куті сніп, в сіні горіхи... Чи памятаєте, як то співалося тоді „Бог предвічний народився", а потім колядники під вікнами? — Таємна ніч, сніг скрипів під ногами, сильний мороз тиснув, тільки місяць і зорі всміхалися до людей, що йшли до церкви. А дзвони дзвонили, дзвонили, оповідали людям Різдвяну Казку. Минулося те все, та може ще вернеться коли; може ще ми заспіваємо так, щоб увесь світ почув: „Нова радість стала, яка не бувала, на Україні звізда ясна світлом засіяла..."

А покищо тихо й сумно там на Україні. Замісць дзвонів дзюрчить тихенько малими струмочками невинна людська кров. Чорнозем наш всисає цю кровцю (може колись буде відповідний врожай!), а білий сніг прикриває сірі постатті людей-героїв. Линемо думками у той вечір там до наших рідних, занесемо благальну молитву до Бога за них, бо вони певно ще бідніші ніж ми. Ми не маємо тут жадних вигод, не маємо може подостатком „щоденного хліба"; нас не люблять, уважають нас тягарем — але ми можемо хоч думати так, як захочемо. Можемо Бога хвалити рідною мовою, не калічимо наших душ і душ наших дітей; вкінці світ широкий отворений ще перед нами, хоч не знаємо, на яку долю. Вони там — бідні і того всього не мають. Вони навіть непевні завтрішнього дня, особливо в такий день, як Різдво Христове. Усе те ми теж колись переживали й тому так добре це тепер розуміємо і маємо хоч ту радість, що при нас найближча родина і живемо по цім боці залізної куртини. Все те разом дає нам можливість стрічати погідно Різдво Христове...

Я дуже радо поїхала б до Америки, але тільки в гостину, на короткий час, щоб вам приглянутися, бачити, як живете, як працюєте; щоб наговоритись, наслухатись, а потім вернутися до Европи, бо чомусь дуже жалко було б мені забратися на все в таку далечину від рідної землі...

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕМБРИДЖ, ПА.

Листопадове Свято.

В неділю 29. грудня, 1946. р. українська православна громада обходила історичну память Першого Листопада. Багато місцевих свідомих і щирих українців, а також і з других громад, як: Арнолд, Па., Мекіс Ракс, Па., Питсбург, Па., виповнили салю. Свято почалось Панахидою за поляглих Борців України в 6. год. вечером, що відслужили оо. Андрій Двораківський, парох, і Стефан Голутяк з Арнолд, Па., який сказав коротку проповідь на тему Свята. Церковний хор „Лисенко" під дириґентурою Івана Ґося, мол. співав гарно цілу Панахиду. Після відправи й молитов у церкві всі зійшли на залю, де почався концерт. Отворив його вступним словом о. А. Двораківський, коротеньким, а змістом на часі. Хор під його проводом відспівав Американський Гимн і кілька стрілецьких пісень. Відтак були соля Катерини Бабич, мецо альта й Ольги Сирко, сопрана, які відспівали при акомпаніяменті фортепяна кілька гарних пісень, за що публика наділила їх бурею оплесків. Найатрактивнішими точками цього Свята були виступи гостей, артистів з Мекіс Ракс, Па., а це Ірини Полянської, яка своїм гнучким, рівнодзвінким, мелодійним і ніжним сопраном полонила серця всеї публики, що безперервними оплесками змушувала її до надпрограмових точок.

Таксамо цілу публику захопили своїми талантами молоді артисти на скрипці й пяні, Роман і Омелян Торики, також із Микіс Ракс, Па., які чутево й емоційно відіграли кілька композицій великих музиків, які також під напором оплесків були змушені дати більше точок, як вони думали.

Дуже гарно вийшов їх терцет, сопран, скрипка й фортепян у вязанці різдвяних пісень, з чим можуть виступати сміло між американською й іншою найвибаґливішою публикою.

Головний реферат виголосив Степан Шумейко, що на нього наша громада чекала три тижні, бо бажала послухати його свіжого слова. У своїм двадцятьпять мінутовім рефераті переповів тяжке, тверде й патріотичне життя наших скитальників і передав їхній привіт і бажання, щоби ми, Американські Українці, звертали більшу увагу і прикладали більше праці до наших політичних акцій.

Були й другі місцеві бесідники, а се: Григорій Лазар, предсідник 108. Відд. Укр. Народної Помочі, який в імени свойого Товариства склав щирий привіт з жертвою в суми $10. Михайло Фук, секретар 276. Від. У. Н. Союз, який грімкими словами напятнував усіх прислужників Кремля. Також Яків Лисяк, предсідник 5 Відд. У. Р. Союза сказав довшу промову, в якій найбільше звертав увагу на теперішню комуністичну пропаганду, передовсім у їх пресах і журналах ,що наші люди, нерозбираючи, приймають часом до свого серця, та що більше розносять цю пошесть поміж своїми знайомими темняками. Рівнож він завізвав до збірки, яка принесла $121, а що видатки були досить великі, бо $68, то парохіяльний уряд рішив дати на ту саму ціль, а се на скитальників, і всі гроші зі вступу, які в сумі $105 вислано до Филадельфійського Комітету на призначені цілі. В тім і $10, як річна членська вкладка до Злученого Укр. Амер. Допомогового Комітету.

Кінцеве слово мав парохіяльний предсідник Петро Карачок. Місцевий хор знова відспівав кілька гарних пісень, закінчуючи Свято відспіванням українського національного гимну.

Підчас Листопадового Концерту жертвували: Укр. Прав. Церква св. Володимира Вел., Ембрідж, Па., $42; по $10: П. Карачок, 108. Відд. Укр. Нар. Помочі; по $5: С. Костецький, Мекіс Ракс, Па., С. Винярчик, С. Біжик; по $3: о. Андрій Двораківський, М. Шибінський; по $2: В. Белей, І. Войтович, І. Мідзі, І. Шибінський, Я. Лисяк А. Хлиста, А. Кармазин, Д. Андрейчин, Мекіс Ракс, Па., В. Монастирський, І. Мельник, о. С. Голутяк, Арнолд, Па.; по $1: І. Ґабрінський, В. Карачок, П. Андрусишин, о. Е. Королишин, Питсбург, Па., М. Оципок, С. Шанайда, М. Липцан, Д. Бац, І. Фірич, Й. Литвин, А. Джула, С. Дністрян, М. Мідяновський, М. Кутафарис, І. Новаківський, М. Ґруна, Д. Андрусишин, Г. Бірців, Т. Гебет, Г. Лазар, І. Лобур, Арнолд, Па., І. Бірців, Ф. Лазоришин, А. Уштан, М. Монастирська, М. Белей, П. Гомзяк, С. Карбашевська, І. Лицовський, Д. Скрабут, М. Скрабут, К. Самбол, О. Мейдак, М. Макар, Г. Волошин, Р. Жук, Г. Домінський, А. Бірців, А. Карачок, М. Короновська, І. Вітов, Л. Карбашевський, М. Венжовський, М. Торик, Мекіс Ракс, Па., А. Торик, Мекіс Ракс, Па., М. Фук; по $1.50: Т. Орловський, Т. Грицик, І. Бобак. Дрібними $16.25. Разом $173.25. Розходи $68.25. Вислано на цілі $105.

Присутній.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ.

Цьогорічна коляда на народні потреби.

Згідно з українською традицією ходили цього року колядувати на народні цілі такі громадяни: Евген Ковальський, Гавриїл Кідон і Володимир Юрків.

Коляду зложили в долярах: В. Матвіяс $15; по $10: І. і С. Фіцула і Е. Ковальський; Ф. Ретьква $7; по $5: о. Й. Шмондюк, проф. Б. Ковальський, Д. Пеник, Г. Кідонь, Т. Вилогорський, М. Бурнас, Е. Струж, В. Юрків, А. Похмурська, О. Комар, А. Городецький, В. Грубец, С. Грубец, М. Попович, О. Семенович, Й. Молодович, М. Клипка; по $3: І. Маґура, С. Сосавський, М. Ратушний, І. Шафран, а Г. Шквірюк $2.50; по $2: М. Барна, П. Ребинський, Т. Дідик, І. Гришко, М. Стазіяно, В. Матійчук, П. Телевяк, Д. Ванько, П. Фортуна, І. Куруц, С. Ключник, О. Лещишин, М. Мечник, М. Голубко, Г. Майк, С. Ретьква, Е. Криловська, Т. Урбан, В. Томчук, П. Магомета, С. Мудрик, І. Мечник, М. Яцишин, Е. Козловська, С. Молодович, Е. Федчишин, М. Кінайлюк, М. Максимюк, О. Кінайлюк; по $1: С. Паславський, І. Урбан, В. Шафран, І. Сарафим, М. Ретьква, Е. Волошин, М. Лещишин, М. Урбан, М. Комар, В. Ядловський, І. Кідонь, Т. Ґайда, Т. Гнатейко, І. Гнатейко, П. Шкапяк, С. Запотічний, М. А. Лютий, К. Кінс, Г. Ретьква, С. Венярський, І. Мудрик, А. Йов, С. Лещишин, І. Дубляниця, М. Максимюк, М. Турський. — Разом $226.50.

Цю суму розділено в такий спосіб: $116.50 призначено на працю Українського Конгресового Комітету, а $110 на допомогу українським скитальникам. Обі суми вислано на згадані цілі. Щира дяка жертводавцям і колядникам за їх труд.

МАНЕВРИ НА АЛЕВТСЬКИХ ОСТРОВАХ.—В часі війни з Японією часто було чути про Алевтські острови, зокрема про те, які там літом мраки(а зимою морози. Тепер там відбуваються американські маневри, яких головним завданням пізнати, як діють морози на мілітарні операції.

На Осередок Української Культури й Освіти

Виказ жертв та членських вкладок, зложених на Осередок Української Культури і Освіти в Виніпеґу, Канада, знагоди відчитів, які давав письменник О. Івах в 1946 р. в Злучених Державах.

Клівленд, Огайо: на двох відчитах в Укр. Нар. Домі: Василь Мураль $100; по $50: Франко й Катерина Мураль, Олена Степаник; Злучені Організації $25; по $5: М. Задурецький, Д. Катораш, Т. Калинюк, С. Морозович, С. Косик, В. Ропушинський, В. Андрухович; по $2: М. Більо, М. Задурецький. — Разом $264.

Елмайра, Н. Й.: на відчиті в Укр. Нар. Домі: К. Гидзік $10; по $5: І. Мосьпан, о. В. Довгович, М. Осташівський, П. Зубрицький, Т. Рущак, К. Лайдо, М. Ментух; по $2: П. Білозор, П. Гречаник, Й. Хамула, С. Кенашевич, В. Шабатура, К. Юзьків, о. С. Шимановський, І. Ващишин; по $1: М. Хамула. — Разом $74.

Шикаго, Ілл.: на відчиті в салі при церквів св. Володимира: Клавдія Гайовська $25; Віктор Міхал $20; Панько Мельник $12; по $10: М. Дацьків; Ю. Дякун, І. Крас, О. Штоґрин, М. Батюк, Т. Чізбі, С. Брудний, В. Козловський, М. Слизюк, Й. Джендзьое М. Канюк $6; по $5: Я. Гладій, М. Гуцуляк, Г. Сенів, М. Березовська, І. Пинило, о. О. Мицик, Л. Риза, П. Кульпак, М. Ґудзь, М. Чорний, І. Шміґельський, М. Г. Булка, Р. Пура, Е. Яремій, Е. Тимчук, Д. Ґижовський; по $3: С. Томас, М. Борецький, М. Шостак; по $2: М. Єнджейовський, Н. Пастух, М. Васильовський, П. Марцінів, Л. Доманчук, Й. Квеновський, М. Баран, А. Дідух, Л. Ґлоська, І. Роік, М. Каліш; по $1: І. Стефанюк, М. Савчишин, М. Сопко, В. Галущак, Древицька, М. Риза, С. Монек, Й. Кукла, П. Домарецька, М. Домарецька, М. Рущка, Ю. Шостак. — Разом $285.

Дітройт, Міш.: на відчиті в Укр. Нар. Домі: по $5: В. Колодій, І. Столяр, М. Чуй, А. Блащук, П. Баран, І. Форилль, К. Степко, Т. Турчин, Т. Винничук, І. Каменецький, С. Боднар; А. Котович $4; по $2: С. Перецький, В. Трибулович, С. Борух, С. Левкут, М. Ґалат; по $1: С. Курилів, К. Михальчук, І. Ґулька. — Разом $72.

Питсбурґ, Па.: на промові в Укр. Університетськім Клюбі: по $5: д-р С. Кулик, Л. Місько-Капудер, С. Мазур; М. Монастирський $2. — Разом $17.

Осередок Української Культури й Освіти складає щиру подяку всім жертводавцям і членам у Злучених Державах.

UKRAINIAN CULTURAL and EDUCATIONAL CENTRE
P. O. Box 3093
Winnipeg, Mann., Canada.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147. повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в недімю, 16. лютого, в галі парохіяльній, 803 Фронт ул., в 2. год. пополудні. Просимо членів прийти на означений час і вирівнати свої вкладки. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх вкладок, будуть суспендовані. Маємо важні справи до полагодження. — За уряд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 16. лютого, в год. 2. пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Ев. — П. Головачук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Дністер, від. 361, буде мати чергові місячні збори в год. 8. ввечір в суботу 15. лютого, в церковній салі під ч. 28 Іст, 7-ма вулиця. Збори мали відбутися в суботу, 8. лютого, але тому, що толі був баль товариства, їх переможено на наступну суботу. Просимо членів прийти численно. — М. Малетич, голова, С. Левко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69, відбудуться в суботу, 15. лютого, в церковній гали св. Юрія, під ч. 33 Іст 7. вул. Повідомляємо всіх членів, що на річних зборах минулого місяця, уряд Тов. Зоря, зістав вибраний на 1947 р.: Й. Забавчук, предс.; В. Стецко, заст.; М. Ликтей, секр.; І. Єдинак, заст.; І. Мартинець, кас.; Д. Крицун, заст.; Н. Ковбасник і І. Бобецький, контр.; С. Назаревич і С. Слява, тростісти; І. Єдинак і Е. Бобецький, опікуни хорих. І. Макар і Й. Комарницький до прапорів; М. Левко, госп. галі. Збори Тов. Зоря будуть відбуватись, що трета субота по першім в місяці. Адреса секр. Michael Lyktey, 1211 Simpson St., Bronx 59, N. Y. — За уряд: Й. Забавчук, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

НЮАКР, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 14. лютого, в год. 7:30 ввечір, в Січовій Гали. Рівночасно відбудуться збори комітету, який приготовляє товариську забаву. — О. Паньків, предс.; Н. Баранюк, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Михайла Грушівського, від. 219, повідомляє, що місачні збори відбудуться в суботу, 15. лютого, в годині 7:30 ввечір, в Укр. Прав. Галі, 675 Савт 19. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи. — Гр. Дорошенко, предс.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Шукаю бувших парохіян з громади **ЗАЛІСЦІ к. Ходорова** і прошу їх відізватися до мене. Я є сином бл. п. о. декана **Івана Винницького.** Моя адреса: 34-

MARKIJAN WYNNYCKYJ
D. P Camp, Kasernegasse 33/II,
Judenburg, Steiermark, Austria

МИХАЙЛО СЕНІВ,
з села Журів, повіту Рогатин, пошукує свойого брата
ВАСИЛЯ СЕНІВ,
котрий виїхав до Америки перед першою світовою війною. Хай зголоситься: 34-

M. SENIW
UNRRA Team 23, (Ukr. group)
Kaiser Wilhelm Kaserne,
Manheim, Germany

ОЛЕКСАНДРА СЕМ, з дому **ТИЛЬ,** пошукує брата **ІВАНА КУЛІК** і сестру **МАРІЮ КУЛІК,** котрі перед війною замешкували на Янівській вул. у Львові. Голоситись: 36-

ALEXANDRA SAM
6500 W. Montrose Avenue,
Chicago, Ill., U. S. A.

Я, ЮЛІЯ ЗЕРВАС, шукаю свого брата
ПЕТРА ОССУСТ
Хто про него знає, або він сам, хай пише: 36-

Mrs. JULIA ZERVAS
80 ROWE AVENUE,
HARTFORD 6, CONN.

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ, ВАШІ БРАТИ І СЕСТРИ В ЕВРОПІ, В ГОЛОДІ И ХОЛОДІ ДОЖИДАЮТЬ ВАШОЇ ДОПОМОГИ; ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ВАШУ ЖЕРТВУ?
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ТАРЗАН ч. 1537. Хвилевий міст.

Коли Мугат звідомив, що наближаючий залив іде вище ніж кант на скалі, Тарзан кинувся до роботи.

У вузькім місці провалу він створив ланцюг з живих тіл, а розгойдавшися, побудував в такий спосіб хвилевий міст...

...по якім молоді й дуже старі перебралися.

Та нагло з шумом і лоскотом повінь досягла їх.